

Marselisborg Justitsprotokol I-11.1750-65.Fol.612 b.til 613 a,b.

Procurator Nicolaus Stabel af Aarhus møtte paa Anders Poulsen udi Haslager hans vegne, og paa begiæring af ham i hans egen overværelse, frem lagde denne rettes udstede stefning af 4de hujus sidst, der begieres med dend der paa tegnede lovlige forkyndelses paa skrift læst paa tegnet til tings vidne actens vider fremme som og skeede, lydende: Foll.613 indstefnede Mogens Pedersen saavel som fader Peder Rasmussen blev af retten lydelig paa raabt, om de eller nogen paa deres vegne var til stede, og hafde noget enten imod stefningens lovlige for kyndelse i sagen at indvende? Men ingen møtte hvor paa procurator Stabel loed fremstaae de indstefnede vidner som er alle til stede, som begiæres, dommeren ville forelæse lovens eed og dennem i eed tage til vidnes byrds afleggelse, som og skeede, og fremstoed da Jens Møller af Kattrup, Jens Hindrup af Astrup, Søren Jensen og Anders Christensen af Haslagger, som samtlig blev fore læst eders forlesning? af lovbogen med formaning at vogte sig for meen eed, hvor paa videre blev separerede, og fremstoed først Jens Møller af Kattrup som aflagde sin eed med opragte fingre efter loven, at ville vidne sin sandhed i denne sag, og der efter af Stabel tilspurt om vidnet var i Anders Poulsens huus eller gaard dend 27de juni sidst da Mogens Pedersen af Haslager kom dertil: Ja, vidnet stod og arbeidet der som tømermand ved Anders Poulsens gaards bygning og saae Mogens Pedersen kom til haugen og paa bmt. Anders Poulsens gaards grund, hvor Anders Poulsen og vidnet var 2de om vidnet, da hørte og saae hvorledes Anders Poulsen af Mogens Pedersen blev begieret? og anfaldet om vunden tiid og da hvorledes Mogens Pedersen saaledes som omvundet er, kom til Anders Poulsen ved hans gaards sted spurdte, hand ham ad: Hvorledes er det du holder huus, hvordan svarede Anders Poulsen. Du holder huus sagde Mogens Pedersen, som en tyv og skielm, holdt, holdt sagde Anders Poulsen, hvorledes er der nogen skade skeed, er det mig ubevist og saa vil ieg betale det, enten med eng? hør eller penge, det er ikke nok og det kand icke giøre det sagde Mogens Pedersen, joe, joe sagde Anders Poulsen, hvor paa Mogens Pedersen mange gange repeterede, de ord som for hen meldt er til Anders Poulsen: at hand holdt huus i marken som en tyv og skielm, og den er nu og derpaa ydermeere sagde: Du skal faa en ulykke, og med det samme Mogens Pedersen (slog) Anders Poulsen under sit øre med sin haand, med spørmaal om hand ville have een til kunde hand faae den, da Anders Poulsen svarede at hafde hand for skylt den, saa fik hand at give ham den, men Anders Poulsen brugte ike et uhøflig ord imod Mogens Pedersen, hand heller ike slog igien, men bad vidnet og 3 andre som derhos var tilstede, at drages til minde paa hvad ham var vederfahret. 3de. Om vidnet saae eller hørte Mogens Pedersen af Anders Poulsen i nogen maade enten før eller sidst uanstændig blev tiltalt eller begieret: nei ike andet end alt got, og saaledes

som er omvundet og forklarede vidnet end vider, at da dette omvunden passerede stode Anders Poulsen i arbejde ved sit huus tillige med vidnet og 3 andre og fik samme forlehdet? vider erklærede vidnet ei at være bevidst til oplysning i denne sag, og da procurator Stabel tilspurgte ham videre, lige som og ingen paa de indstefnede vegne møtte, efter paa raab, og frem satte nogen spørsmål, saa blev vidnet fra retten comitteret og igien fremstode Jens Hindrup af Astrup, som aflagde sin eed med opragte fingre efter loven, sin sandhed i denne sag at ville vidne og udsige, hvor paa hand af sign. Stabels begiæring, blev fore læst hans til 1ste vidne frem satte spørsmål, og hans svar der paa af retten tage saaledes. Til 1ste. Svarede ligesom forrige vidne, da vidnet samme tiid stode der og arbejdede. Til andet var vidnets svar i alle ord og meening lige som forrige vidne Jens Møller vundet og udsagt haver. Til 3die. Ligeledes og da vidnet ei videre af nogen blev tilspurd og hand erklærede ei mere at være bevidst, blev hand fra retten demitteret. Hvor paa igien under et af citantens begiæring fremstode de 2de øvrige vidner Søren Jensen og Anders Christensen af Haslager som gjorde deres eed med opragte fingre efter loven, deres sandhed i denne sag at ville vidne, og der paa, paa citantens 1ste. 2det og 3die spørsmål, vaadt eller tørt, og forklærede det selv samme som første vidne vundet og udsagt haver i alle sine ord og meninger, undtagen det eene vidne Søren Jensen, saae icke at Mogens Pedersen gav Anders Poulsen (en) ørefigen, men hørte vel for uden det øvrige omvunden, at hand spurgte Anders Poulsen om hand ville have een til, saa kunde hand faae dend, hvorefter vidnerne da sign. Stabel dennem ei vider tilspurgte, og ingen møtte efter rettens paa raab, af de indstefnet for at frem sette nogen spørsmål, fra retten blev demitterede. Procurator Stabel var anlediget til at begiære sagen for fløt til i dag 8te dage, hvilken opsettelse retten bevilgede.

613 b. 614 a.

Anders Gieding kongl. Mayst. herrets foged udi Galten, Houlberg og Wæster Liisberg herreder, samt birkedommer ved friherskabet Marsellisborg gjør vitterligt, at for mig haver andraget fæste bunden paa hr. biskop Hygoms pro officio tillagde bøndergods Anders Poulsen udi Hasselager, hvorledes hand nødtvunget finder sig geget? til ved min anfortroede birke rätt ved lovl. tingsvidne som hand agter at føre, at søge op liust den lovstridige, voldsom og utilladelige adfærd, som Mogens Pedersen af bmt. Hasselager d. 27de juni sidst skal have begeget, hannem, med udi sin i fæste havende og iboende gaard, som skal være passeret saaledes, at oven melte Mogens Pedersen uden skiellig grund eller føye, skal have begeget citanten Anders Poulsen paa foranførte maade, ike alleniste med utilladelige, nærgaaende og ære-rørlige skiolds ord, men end og tilføyet hannem voldsom slag udi hans ansigt, da hand stode udi sit lovlige arbejde tillige med

fleere haand værks folk for at reparere sin i fæste havende gaard om hvilket i alt citanten agter et lovskiket tings vidne til viider af betiening og satisfaction erholdelse at erhverve og til den ende haver været denne stefning begierende, thi stefnes med 14 dages lovlig kald og varsel Mogens Pedersen opholdende sig hos eders fader Peder Rasmussen i Haslager med forsvar at møde for min anfortroede birketings ræt som holdes ved Marselis tirsdagen d.19de juli førstkommende og følgende ting og tægtedag efter loven, saalenge dette varsel haver kraft, citanten Anders Poulsens vidner som hand agter at føre, stefnte og ustefnte at anhøre, samt hvis lov tilladelige documenter, som findes for nøden at anhøre, og her udi retten producerede og imodtagen, for berørte handel og adfærd betræffende med alt hvis der af dependerer, og der til i nogen maade hentydes kand, saa ind stefnes og alt under faldsmaals straf efter loven bmt tiid og sted at møde Jens Møller af Katstrup, Jens Hindrup af Assedrup, Søren Jensen og Anders Christensen af Hasselager, deres vidnesbyrd til sagens oplysning at aflegge end viider anmeldes dette varsel for sag volderens fader Peder Rasmussen af bmt. Haselagger til ermt. ting og tiider at møde for i fald noget under tings vidnes førelse hannem skulle anrøre, og hand der til agtede at svare, parterne medtager hvad de til deres sags tarf fornøden eragter, da enhver skal vøder føres ret efter loven, til stadfæstelse under min haand og hos trykte signet, Aarhus d.4 juli 1763 A.Gieding.

Denne stefning haver vi underskreven dend 4de juli lovlig for kyndet for Mogens Pedersen og Peder Rasmussen og der af leveret gien part og talt med Peder Rasmussen som tilstoed os stefningernes forkyndelse, lige leedes for kyndte for Søren Jensen, Anders Christensen, Jens Hindrup som vi talte med og tilstoed os ligeleedes stefningens lovlige for kyndelse. Hasselagger den 4de juli 1763. Ligeleedes for kyndet for Jens Møller af Katstrup, som vi talte med som tillige tilstoed os stefningens lovlig for kyndelse, hvilket bekræftes herved, saa sandt hielpe os Gud og hans hellige ord. Katstrup d.4 juli 1763.

Rasmus Pedersen, Anders Jensen produceret og læst i retten paa friherskabet Marsellisborg birketing dend 19de juli 1763. A.Gieding.

Udi tingsvidne sagen contra Mogens Pedersen i Hasselager, mødte procurator Stabel paa citanten Anders Poulsens vegne efter sagens opsettelse fra i dag 8te dage, og som Anders Poulsen var af lige siind med dend ham af hans hosbond hans høyærværdighed hr. biskop Hygom tillagde ordre at see? sagen med Mogens Pedersen/: uagtet hannem var sket og tilføyet grove og utaaelige exprestioner i mindelighed giort, naar Mogens Pedersen som selv her ved retten er tilstede vil ind gaae tilsatisfaction. 1. At igienkalde og til intet gjøre de af hannem om Anders Poulsen udsagde skiels og ærerørige ord, som de der ingenlunde kand eller bør komme Anders Poul-

sen eller nogen af hans, til mindste fornærmelse eller æres forkleinelse 2. At betale den som selv paa kastede processer omkostninger til Anders Poulsen med 6 rd. i mindste, og 3. At samme Mogens Pedersen efter det allerede førtes formelding ei alleene uden mindste aarsage haver yderlig groveret citanten, men med og overfaldet hannem med hug og slag, saa paa-staaes og Mogen Pedersen bør betale til sognet, neml. Koldt sogns fattige 4 m, paa hvilke poster procurator Stabel eskede Mogens Pedersens svar. Mogens Pedersen som ved retten var tilstede og af dommeren blev forelæst det fra citanten frem satte forlig, svarede at hand ei vilde indgaa samme. Procurator Stabel forbeholdte A.P. yderligere retten til Mogens Poulsen efter den ham til føyede fornærmelse, siden Mogens Pedersen ingenlunde vil beqemme sig til at indgaae de for ham saameget vilde frem satte freeds tilbuder, begierede tingsvidnet sluttet og beskrevet med delt, retten bevilgede tings vidnets slutning og beskrivning.

641 a. b. Anders Gieding kongl. mayst. herrets foged udi Galten, Houlberg Wester Liisberg og Haslef herreder samt adjungeret birkedommer i frihersekabet Marsellisborg birk gjør vitterligt, for mig andrager velædle hr. forvalter og consumptions forpagter Niels Saabye i Aarhus, hvorledes hand høilig skal være beføyet, herved lovlig lade stefne beboerne i Hasselager biskoppen i Aarhus pro officia til hørende, især Peder Rasmussen og søn Mogens Pedersen, Peder Andersens enke Sidzel med laugværge og forsvaret at møde for mig i retten paa Marselisborg birketing tirsdag den 2de october førstkommende, vidner og lovskickede bevisligheder at anhøre modtagen og tilsvaret, angaaende og fordi i consumption? den 12te hujus har gjort modstand og hindret citanten udsendt inquisiteur procurator Hans Grimstrup som af øvrigheden authoriseret og med hafte betienter, om ulovlig brændevins brænden og dets reedskab, at inqvire og efterfølge, ei alleene med trudsler, men end og med sammenrottelse, skiels ord og forhaanelses tale maader og forfølgelser ud af byen med vider efter der om passerede inquisitiones forretning formelding, som i retten skal blive af hiæmplet og bekræftet, hvilke lovstridige foretagende og forøvede, citanten hr. Saabye har andragen for biskoppens amanuenses velædle herre magister Kour, som og for om muligt at bringe bemt. skyldige til mindelig strafs giørelse og af giørelse dennem har ind kaldet og examineret, men des uagtet er ved bleven i halstarighed og trodsighed, der fore hr. Saabye desto mere er beføyet at søge vedkommende afstraffet i følge de kongl. anordninger og absolute befalinger, altsaa og til tings vidners førelse for det første, bliver som meldt lovlig stefnet bemeldte Peder Rasmussen og Peder Andersens enke med laugværge, samt 3de sønner Peder Poulsen, Poul Pedersen og Anders Pedersen, item Anders Poulsen og Peder Sørensen i bmt. Hasselager, saavel som ermelte Mogens Pedersen der tillige skal have været deelagtige i sammenrottelsen, til ermelte tiid og

ting at møde saavel at anhøre procurator Grimstrups endelige bekræftelse om det passerede, som og at anhøre medhafde betiente og inquisitionens vidner Niels Haurum og Lars Pedersens endelige vidnefaldsmaals straf, for retten at møde og efter beskaffenhed til spørgsmaal at svare: For processens giænge ankyndiges denne stefning for biskoppens amanuensis velædle og høilærde herre magister Kour for saavit ham eller herskab kand vedkomme at være ansvarlig i følge allernaadigste anordninger Aarhus 18de septbr. Anno 1764. Til bekræftelse under min forseigling lovlig forkyndet tilstaaes af hr. Kour.

Anno 1764 den 18 septbr. haver vi undertegnede af Aarhus, lovlig forkyndet stefning i Hasselager for Peder Rasmussen og søn Mogens Pedersen ligeledes for Peder Andersens enke, saa og for Anders Poulsen og Peder Sørensen og leverede vi copie til Peder Rasmussen til af betiening for dem alle, de øvrige benæfnte blev os svart, var ike tilstede, som saaledes bekræftes saa sandt hielpe os Gud og hans hellige ord. Aarhus ut supra.

Jens Nielsen betienter Jens Christensen, ligeledes for kyndet for mig Lars Pedersen. Samt tilstaaes af underskrevne ay være for mig forelæst Niels Haurum.